

HET WOORD VAN DE WEEK

Orgaan van DE HUMANISTISCHE LUISTERKRING

20e jaargang nr. 3

16 januari 1967

administratie
postbus 114, Utrecht
tel. 030-24641
postgiro 58

abonnementsprijs f 6,— per jaar
buitenland f 7,— per jaar
voor België f 6,—
losse nummers f 0,50
verschijnt wekelijks

Verkering en Verloving

Het is natuurlijk niet de eerste keer dat U voor radio of televisie hoort spreken over het onderwerp „Verkering en Verloving”. Ik vrees voor u dat het bovendien niet de laatste keer zal zijn. Ditmaal is de aanleiding ertoe dat het Humanistisch Verbond in de serie „Oriëntatie” een aantal boekjes verkrijgbaar stelt onder de titel „Huwelijk en gezin”. Ik wil daar graag in enkele radiolezingen aandacht aan wijden. Ik ga de boekjes niet op de voet volgen maar wil graag enkele opmerkingen maken over problemen die er in worden besproken.

Het tijdstip waarop jonge mensen tot wat verdergaand contact met elkaar komen is moeilijk vast te stellen. Sommige veertienjarigen hebben al relaties die terecht met het woord verkerking kunnen worden aangeduid, anderen, zijn daar op hun twintigste jaar nog niet aan toe. Het is best mogelijk dat ouderen het hoofd schudden als ze bemerken dat zulke verhoudingen bij veertienjarigen reeds bestaan maar dat neemt de feiten niet weg. Ik moet trouwens bij voorbaat zeggen dat ik niet geloof dat men dit soort problemen met algemene regels en eisen te lijf kan.

Natuurlijk kan een oudere generatie wel zijn ideale voorwaarden en eisen stellen maar waarom zouden jongeren zich daar eigenlijk aan houden? Indien twee jonge mensen van veertien of vijftien jaar een werkelijke liefdesverhouding in zich tot ontwikkeling voelen komen, wat moeten ze dan met die ideale eisen?

Ik meen dat jonge mensen er recht op hebben dat hun speciale geval de beoordeling krijgt die

het verdient n.l. een beoordeling naar eigen omstandigheden en eigen mogelijkheden. Niet de liefde van deze jonge mensen moet de ijskast in maar de tradities en vooroordelen die haar verbieden. Dat klinkt misschien heel revolutionair maar het is het toch niet. Ik pleit n.l. allerminst voor heel vroege verkerkingen, ook dat zou weer een generalisatie zijn, maar ik verzet me ertegen dat waar zo'n vroege verkerking ontstaat deze te lijf wordt gegaan met algemene regels en eisen. Er zijn nu eenmaal mensen die al heel vroeg tot verhoudingen komen waar anderen pas veel later aan toe zijn. Het èèn noch het ander is bij voorbaat uit den boze.

Het is heel begrijpelijk dat onze ouders wensen dat hun zoons of dochters met verkerking en verloving wachten tot ze afgestudeerd zijn, tot ze wat de zoons betreft, hun militaire dienst achter de rug hebben, tot ze zich zelfstandig kunnen redden enz. Allemaal heel begrijpelijk en er zijn echt wel argumenten voor aan te voeren. Alleen als ouders menen dat hun kinderen hun liefdeleven en hun liefdesverhoudingen dan ook maar hebben te regelen naar deze wensen dan worden ze bepaald onredelijk. Hun kinderen kunnen het n.l. ook niet helpen dat ze liefhebben en de vader die met autoritair gezag verzekert dat hij „niet wenst dat zijn dochter er op deze leeftijd reeds een vriend op nahoudt” geeft natuurlijk wel een aardig doorkijkje op zijn eigen karakter maar slaat t.a.v. het gevoelsleven van zijn dochter natuurlijk alleen maar een gat in de lucht. Wat hebben kinderen eigenlijk met de wensen van hun ouders te maken?

Ik stel de vraag natuurlijk wel heel kras maar houdt ze niet een kern van waarheid in? Als een meisje, om nu eens een wat latere leeftijd te nemen, van zeventien jaar oprecht van een jongen houdt, kan ze daarmee dan ophouden omdat haar vader zulks wenselijk acht?

Dit eerste gedeelte van mijn korte toespraak samenvattend, zou ik ervoor willen pleiten om de relaties die tussen jonge mensen ontstaan niet te beoordelen naar algemene regels en konventies maar naar de omstandigheden en mogelijkheden die zich in een bepaald geval voordoen.

Verkering en verloving zijn de namen voor die periode in het liefdeleven waarin het nog niet tot een huwelijk is gekomen. Het is duidelijk dat het woord verkering wat meer het vrijblijvend karakter van de relaties aangeeft dan het woord verloving. In het laatste woord is de belofte tot het huwelijk eigenlijk reeds opgenomen.

Verkering en verloving berusten beide op de genegenheid die de partners elkaar toedragen. Deze genegenheid is een zaak van henzelf, alleen zij beiden beslissen daarover. Inmenging van derden is ontoelaatbaar. In deze sfeer van genegenheid zullen de besluiten moeten worden genomen die voor het verdere levenslot van de partners in hoge mate beslissend zijn.

Ik zou hier voor een bepaald misverstand willen waarschuwen. Op het terrein van de liefde komt men niet redenerend tot beslissingen. Natuurlijk is het goed als twee jonge mensen met elkaar en met hun ouders kunnen praten. Wat het laatste betreft: de ouders zullen de sfeer moeten scheppen waarin dit mogelijk is.

Dit „met elkaar praten” is zeker niet zinloos maar de werkelijke beslissingen zullen het gevolg zijn van wat er wel of niet aan liefde tussen de twee partners groeit. Daarom zijn verkering en verloving, als het tenminste de goede kant op gaat, de periode waarin de partners steeds hechter in liefde bij elkaar komen. En dan komen we meteen bij de bekende vraag: En hoever mogen die twee dan gaan zo lang ze nog niet getrouwd zijn?

Hoever mógen ze gaan? Is er nu werkelijk iemand die in ernst meent dat men op dit terrein iets kan regelen door gebieden of verbieden? Algemene konventies hebben ook op dit punt geen enkele zin. De enige kans die ouders is gegeven, en dat is een machtige kans, is een

zodanige opvoeding van hun kinderen dat in deze de wil tot het dragen van verantwoordelijkheid, ook op het gebied van het seksuele leven, wordt gewekt. Wie deze kans waarneemt heeft geen algemene konventies nodig, wie hem verzuimt kan door zulke konventies niet worden gered.

Het is noch vanzelfsprekend dat seksuele omgang vóór het huwelijk plaats heeft noch dat dat niet gebeurt. Wie beweert dat het algemeen ontoelaatbaar is benadert het probleem even generaliserend en oppervlakkig als wie beweert dat het algemeen wenselijk is.

Twee jonge mensen zullen in genegenheid voor elkaar en hun omgeving uiteindelijk samen moeten bepalen hoever ze gaan. Het is wenselijk dat ze daarbij als verantwoordelijke mensen handelen en dat ze zo zijn opgevoed en voorgericht dat ze weten waarover ze beslissen.

Op het terrein van liefde en liefdesomgang moeten niet de konventies en de regels beslissen maar de vrije en liefdevolle neigingen van verantwoordelijke mensen.

Ik kan als humanist de dingen niet anders zien dan ik ze nu heb uiteengezet. Ik wil er echter nog èèn ding aan toevoegen opdat misverstanden worden voorkomen. Het is natuurlijk een taak van ouders om leiding te geven aan hun kinderen. En naarmate de kinderen jonger zijn is dat meer nodig. Maar die leiding moet er niet op zijn gericht om de beslissingen van de kinderen af te nemen. Integendeel, een werkelijke leiding betekent het kind steeds verder brengen op de weg van eigen beslissingen. Alleen op deze manier zullen we onze kinderen werkelijk helpen bij de moeilijke besluiten die zij op bovengenoemd terrein moeten nemen.

De kern van het door mij gesprokene is niet dat ik bepaalde zaken zou willen propageren, ik wil noch de vroege verkeringen noch het voorhuwelijkske geslachtsverkeer bevorderen, mijn punt is slechts dat we op dit terrein onze kinderen niet kunnen tegemoet treden met regels en konventies maar dat we hen zullen moeten leren in liefde en verantwoordelijkheid tot beslissingen te komen. En daarbij zullen onze kinderen vooral moeten weten dat ze op ónze steun en toewijding kunnen rekenen, óók als we ons daarbij tegen regels en konventies zullen moeten keren.

H. J. J. Lips

Humanistische Correspondentiekring voor huwelijkscontacten opgericht door het Humanistisch Verbond, verleent bemiddeling bij het leggen van contacten tussen personen, die een huwelijkspartner zoeken.

Inlichtingen postbus 210, Utrecht. Gaarne 30 ct aan postzegels insluiten.

(adv.)

Zijn lippen raakten mijn wang
 ik beefde ervan en zei: „je durft véél”
 maar hij scheen geen schaamte te kennen.
 Hij stak een bloem in mijn haar
 en ik zei: „denk niet dat het mij iets doet”,
 maar hij bleef onbewogen.
 Toen nam hij de krans van mijn hals en ging weg.
 Ik moet ertvan huilen en steeds vraag ik mijn hart:
 „waarom komt hij niet terug?”

Rabindranath Tagore

ORIËNTATIE

In 1966/1967 verschijnen 2 series van vijf brochures, in het bijzonder bestemd voor onze jongeren.

- I. Huwelijk en gezin
 1. Verkering en verloving *)
 2. Trouwen *)
 3. Gezinsvorming en opvoeding *)
 4. Het gemengde huwelijk *)
 5. Gezin en maatschappij
- II. De mens en zijn wereld
 1. Atoom en kosmos *)
 2. Existentie *)
 3. Evolutie *)
 4. Autonomie
 5. Relativiteit

De prijs per serie bedraagt f 2,50. U kunt deze bestellen door storting of overschrijving op girorekening no. 30.49.60 t.n.v. het Humanistische Verbond te Utrecht.

*) Reeds verschenen. De overigen worden u direct na verschijning toegezonden.

lijst van boeken en brochures

verkelijkbaar bij
**humanistisch
 verbond**
 oudegracht 152
 utrecht
 telefoon 030-10163
 postgiro 30.49.60

Op aanvraag gratis verkrijgbaar
 Postbus 114 — Utrecht

Provoud

Het komt mij voor, dat u er recht op hebt te weten, dat ik dit jaar bij leven en welzijn 63 jaar zal worden. Als gij op gezette tijden per schrijfmachine en drukpers wordt toegesproken, moet gij u toch ook enigszins een beeld kunnen vormen van de persoon die aan het woord is. Welnu: 63 jaar, grijs, kreukelig, lengte één meter tachtig, bijzondere kentekens: geen.

Dit alles betekent, dat mijn leeftijdsgenoten en ik door de generatie die tijdens en vlak na de oorlog geboren is, ben afgeschreven. Wij zijn het die generatie ten dezen grondig oneens, maar wij strijden in de achterhoede en over een jaar of twintig hebben wij ook die strijd opgegeven. De Adenauers en de Churchills zijn altijd een te verwaarlozen minderheid.

Niettemin houden wij braaf stand. Wij volgen met belangstelling de ontwikkeling van mens en wereld en trachten te voorzien wat zich aan ons — zo vaak verbaasde — oog voordoet en dat is niet gering.

De emancipatie, althans de emancipatiedrift, van de jongeren heeft in de laatste jaren ongekende vormen aangenomen. In theorie juich ik dat verschijnsel van harte toe. Wie tot de jaren des onderscheids is gekomen heeft er recht op als een volwaardig mens te worden beschouwd en behandeld. Hij heeft dan ook het recht om plichten op zich te nemen.

In de praktijk dreigt mijn gejuich meermalen te verstommen. In de eerste plaats omdat het niet zo prettig is als men met zijn hele, zo moeizaam opgegaarde have van levenservaring op de vaalt wordt geworpen. Maar dat is iets, waaraan men toch langzamerhand moet wennen. In de tweede plaats — en dat is misschien een onverwachte conclusie — vind ik, dat de jongeren (maar zo heel jong zijn zij ook niet allemaal meer) zo... jong doen. Als zij op (andere) tenen gaan staan, stoute woorden spreken of ergens uit happenen gaan, dan hebben zij vaak de neiging zich te verontschuldigen of deze activiteiten te verklaren, omdat zij de jeugd van vandaag zijn. Vooral hun supporters hebben daar een handje van. Maar dat lijkt mij niet eerlijk. Wie het recht opeist om mee te spreken, om desnoods de hele wereld radicaal op zijn kop te zetten, mag dat gerust proberen, maar dan moet hij ook de volle verantwoordelijkheid willen dragen.

Er is nog iets, dat mij dwars zit. De jongeren eisen hun plaats op. Akkoord. En de middelbaren, laten wij zeggen van 30 tot 50 jaar? Verwacht men van hen, dat ze bedremmeld in een hoekje gaan zitten? Kunnen die nog niet een kleine bijdrage leveren in de samenleving van vandaag?

En nu spreek ik nog niet eens over de bejaarden. Het komt mij voor, dat verscheidene van hen zich doodschamen om oud te zijn. Ten onrechte, want hun schuld is het niet en hebben ook zij recht op een eigen mening.

Als een jongeman, ongeremd en in het volle

bewustzijn van de kracht van zijn jeugd tot een grijsaard zegt: „Gij zijt een verkalkt vat, een regent, een museumstuk”, dan is dat een onderdeel, dat gezegd mag worden en in sommige gevallen waarschijnlijk niet onjuist is. Maar ik zou de grijsaard ook het recht willen geven te antwoorden: „Gij zijt een druiloer, een warhoofd en een praatjesmaker.” Ook dat zal in vele gevallen juist zijn. En na deze principiele positiebepaling zouden beide dan hun standpunten nader geargumenteed uiteen kunnen gaan zetten.

De welwillende lezer zal begrijpen, dat ik deze rechten aan elke leeftijdsgroep zou willen toekennen. En eerst wanneer dit aanvaard wordt door jong en oud strijden wij allemaal onder gelijke voorwaarden.

Er is nog een aspect aan deze zaak, dat mij al enige tijd bezighoudt. De jongeren willen niet bevoogd, betutteld worden. Vandaar hun tegenzin tegen de regenten. Regent is voor hen een ander woord voor bemoeial of steekneus. Ach, zij willen, als ik het goed begrijp wel, dat er geregeerd wordt, want men vindt verscheidene radicale jongelingen in politieke partijen die gaarne regeren. Sterker, in de hoofdstad des lands, waar de voorhoede van de jongeren die hier bedoeld zijn, bijzonder actief is en herhaaldelijk over zich doet spreken, wenen, knarsentanden, in die hoofdstad zeg ik, hebben zij zelfs een politieke partij gesticht en èèn der hunnen (neen, niet Hunnen) op de kussens van de raad geheven.

Welnu, wat de weerzin betreft tegen hen die het leven voor ons willen organiseren, ben ik het hartgrondig met hen eens. Ik heb alle begrip voor diegenen die beginnen te steigeren als de teugels te nauw worden aangehaald. Om het portret van zoëven nog even bij te werken: van nature een lam werd ik een bok, ezel varken of ander weerstrevend dier als — dikwijls goedwillende — betuttelaars mij gingen vertellen hoe het eigenlijk moest. En waarom zou ik dit in het verleden tijd schrijven? Er is in dit opzicht nog niets veranderd. Op scholen en vooral in de militaire dienst heeft mij dit vaak moeilijkheden berokkend. Herhaaldelijk ben ik uit de gemeenschap verwijderd en kwam op gang of in petoet terecht, overigens de enige plaatsen waar men waarlijk vrij is, zoals Oscar Wilde ook reeds heeft geconstateerd.

Ik wens dus niet berutteld te worden. Ook niet door jongeren die mij komen vertellen welke muziek, boeken of beeldhouwwerken ik mooi behoort te vinden, wat „in” en wat „uit” is. Dat wens ik zelf uit te maken.

Samenvattend wil ik dus maar zeggen, dat de knapen en meisjes van mij hun gang kunnen gaan, mits zij ook mij mijn gang laten gaan en mij niet voor de stramme voeten lopen.

H.H.

uitzendingen van het humanistisch verbond (Hilv. 1)

Maandag 23 januari 19.40 uur: Libbe van der Wal: „En wat zegt een humanist ervan”.

Maandag 30 januari 19.40 uur: B. W. Schaper: „Het jaar 2000 is toch heel anders”.

wij vragen voorts uw aandacht voor

Dinsdag 17 januari 19.05 uur: Ontmoeting der levensovertuigingen.